

Хто може претендувати на пільгову пенсію?

У 2021 році вік виходу на пенсію на загальних умовах як для чоловіків так і для жінок становить 60 років. Проте, відповідно до чинного законодавства, деякі категорії можуть вийти на пенсію швидше.

Закон України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» (далі – Закон) передбачає такі умови виходу на пільгову пенсію:

- підтверджена робота в особливо шкідливих і особливо важких умовах праці за Списком № 1 та в шкідливих і важких умовах праці за Списком № 2;
- досягнення пільгового пенсійного віку;
- наявність необхідного страхового стажу, зокрема визначеної тривалості пільгового стажу.

Отож, хто може претендувати на таку пенсію?

Право на пенсію з віком на пільгових умовах визначається за Списками, які є чинними в період роботи особи. Важливо також знати, що до пільгового стажу зараховується весь період роботи на цих посадах чи за професіями незалежно від дати їх внесення до відповідних списків. Затвердження Списків виробництв, робіт посад, професій, показників на роботах з особливо шкідливими та важкими умовами праці, зайнятість у яких повний робочий день надає право на пенсію за віком на шкідливих умовах, здійснює Кабінет Міністрів України.

Незалежно від місця останньої роботи, на пенсію за віком на пільгових умовах мають право працівники, зайняті повний робочий день:

- на підземних роботах, на роботах з особливо шкідливими та важкими умовами праці – за Списком № 1 виробництв, робіт, професій, посад і показників, затвердженим Кабінетом Міністрів України та за результатами атестації робочих місць після 50 років (пенсійний вік жінок поступово підвищується із 45 до 50 років залежно від дати народження) і за наявності страхового стажу на дату досягнення визначеного законодавством віку:

- у жінок – від 15 років 6 місяців до 20 років, із них не менше як 7 років 6 місяців на зазначених роботах,
- у чоловіків – від 20 років 6 місяців до 25 років, із них не менше як 10 років на зазначених роботах;

- на інших роботах із шкідливими та важкими умовами праці – за Списком № 2 виробництв, робіт, професій, посад і показників, затвердженим Кабінетом Міністрів України та за результатами атестації робочих місць після досягнення ними 55 років (пенсійний вік жінок підвищується поступово з 50 до 55 років залежно від дати народження) і за наявності страхового стажу на дату досягнення визначеного законодавством віку:

- у жінок – від 20 років 6 місяців до 25 років, із них не менше як 10 років на зазначених роботах,
- у чоловіків – від 25 років 6 місяців до 30 років, з яких не менше як 12 років 6 місяців на зазначених роботах.

Щодо підтвердження пільгового стажу.

Чимало запитань надходить від громадян саме щодо того, як підтвердити шкідливий стаж. Якщо людина працювала повний робочий день в умовах, які передбачають право на пільгову пенсію, насамперед, їй необхідно звернутися в органи Пенсійного фонду України з трудовою книжкою. Окрім трудової книжки, слід надати уточнювальну довідку підприємства, установи чи організації за місцем роботи, з зазначеними періодами роботи, які зараховуються до спеціального стажу; характер виконуваної роботи; розділ, підрозділ, пункт, найменування Списків або їхні номери, куди включається цей період роботи, яка передбачена пунктом 20 Порядком підтвердження наявного страхового стажу для призначення пенсій за відсутності трудової книжки чи відповідних записів у ній, який затверджено Постановою Кабінету Міністрів України «Про затвердження від 12.08.1993 № 637».

Важливо також зазначити, що для призначення пільгової пенсії, людині потрібно подати копію наказу підприємства в якому затверджено результати атестації її робочого місця, якщо такий стаж набутий після 21.08.1992, адже тоді він враховується за результатами атестації робочих місць. Досить часто бувають ситуації, коли особа, яка працювала на шкідливих виробництвах звертається до органу Пенсійного фонду України з заявою про призначення пільгової пенсії, але отримує відмову через те, що на підприємстві не була проведена атестація його робочого місця, а це означає, що шкідливість виробництва фактично не підтверджена.

Чимало осіб стикається із проблемою, коли підприємство де вони працювали при шкідливих умовах праці ліквідоване, а правонаступники не визначені. Як діяти у такій ситуації? В таких випадках підтвердження пільгового стажу проводить Комісія з питань підтвердження стажу роботи, що дає право на призначення пенсії. Такі Комісії створені при головних управліннях Пенсійного фонду України в областях та місті Києві та проводять такі підтвердження відповідно до Порядку підтвердження періодів роботи, що зараховуються до трудового стажу для призначення пенсії на пільгових умовах або за вислугою років, затвердженим постановою правління Пенсійного фонду України від 10.11.2006 № 18-1.

Як обчислюється стаж працівників шкідливих професій?

Закон визначає, що до страхового стажу, починаючи із 01.01.2004 року зараховуються лише ті періоди, за які сплачені страхові внески. Пільговий стаж як і страховий, зараховується в одинарному розмірі. Але бувають і виключення. Зокрема, Законом передбачено, що до стажу на підземних роботах, на роботах з особливо шкідливими і особливо важкими умовами праці за Списком № 1, за кожен рік додатково зараховується ще по одному році.

**Головне управління
Пенсійного фонду України
в Тернопільській області**

29.11.2021